

Henk Menkhorst



Het is voor mij (*1946) bijna een ‘mission impossible’ om 45 jaar fascinatie en plezier in de malacologie te vatten in een klein artikel. Mijn interesse startte begin jaren '60 bij de kalkbranderij in Brielle, waar ik samen met mijn broer Kees vanuit Rotterdam naar toe fietste. Onze vondsten, meestal fossiel, werden in het Natuurhistorisch Museum Rotterdam gedetermineerd door Arie Janssen, die mij direct enthousiast maakte. De mooiste naam voor mij was toen *Cancellaria jonkairiana*. Na al die jaren hecht ik nog altijd aan het gebruik van wetenschappelijke namen, omdat zij voor mij veel beter de relatie met verwante taxa aangeven. Met de familie Backhuys ging ik in 1974 en 1976 met studenten dreggen bij Concarneau (Bretagne) en in de Trondheimsfjord (Noorwegen). Daardoor bouwde ik een belangrijke collectie op.

Na mijn afstuderen in Wageningen in de planteziektenkunde (1973) werd ik collectiebeheerder Mollusca in Rotterdam, met de laatste jaren, op hun verzoek, vooral aandacht voor de landslakken. Door een verschil van inzicht in de taxonomie stopte ik daar in 2012.

Een belangrijk moment was dat ik in 1978 secretaris werd in het bestuur van de Nederlandse Malacologische Vereniging (NMV), destijds met o.a. Gittenberger, Van Bruggen en Van Aartsen. Vooral op initiatief van laatstgenoemde ontstond in 1984 het Algecirasnummer, supplement nr. 2 van Basteria, een ‘annotated checklist’ van ongeveer 390 soorten mollusca van Zuid-Spanje (Straat van Gibraltar), met zeven nieuwe soorten. Hoewel iedere publicatie een momentopname is, ben ik er nog steeds trots op. Bij deze publicatie speelden al de verschillen in de protoconch, die door Verduin waren aangedragen. Nu weten we dat de protoconch vooral betrekking heeft op soort- en niet op genusniveau. Door de Algeciraspublicatie ontstond in 1986 in Scheveningen de Frankenslaggroep met Van der Linden, Eikenboom en (Wim) Wagner. Helaas overleed de laatste al kort daarna, waarna wij elkaar met zijn drieën gedurende 25 jaar om de zes weken troffen om mollusken uit gruis te determineren. Omstreeks 1985 werd ik ook gastmedewerker bij het Rijksmuseum voor Natuurlijke Historie (RMNH), de voorloper van Naturalis. Hier werk ik nog steeds met veel plezier. Door de integratie van de malacologische collectie van het Zoölogisch

Museum Amsterdam met die van Naturalis is er veel werk te doen.

In 1984 kreeg ik een relatie met Marian Slooff. Met haar reisde ik de hele wereld door op zoek naar natuur (veel vogels) en cultuur. Malacologisch zijn vooral de verzamelreizen naar Griekenland (3x), Marokko (3x), Tunesië (4x), nog wat losse reizen en Turkije (8x) belangrijk. Vooral in het laatste land verzamelde ik met haar in alle uithoeken van dit prachtige land veel onbeschreven soorten die later door bekende Europese auteurs beschreven werden. Vaak kreeg ik dan als dank een eponiem. En natuurlijk werden ook wij in Turkije af en toe opgepakt, vooral in de buurt van legerbases, en een paar uur vastgehouden. Maar ook dat went...

Ik leg me, zowel marien als terrestrisch, toe op West-Palearctisch materiaal en heb daar inmiddels een zeer grote collectie van opgebouwd, met veel type-exemplaren en een bijpassend omvangrijk literatuurbestand.

Door 36 jaar docentschap in het HBO-onderwijs vind ik het nog steeds belangrijk om mijn kennis over te kunnen dragen op (jonge) geïnteresseerde mensen. Daarbij ook de kennis van de klassieke talen, nog steeds de basis van de ‘wetenschappelijke’ namen. Als bestuurslid van de NMV doe ik dat de laatste jaren vooral op de maandelijkse determinatiebijeenkomsten in Naturalis, samen met mijn vriend Joop Eikenboom. Speerpunt op dit moment is de samenwerking met Bank en Neubert met betrekking tot de landslakken van Turkije. Bovendien bewerk ik met Wesselingh een aantal families voor de fossielenatlas. Ik ben dankbaar dat ik in al die jaren de hele ontwikkeling in de malacologie van morfologie via anatomie naar DNA-onderzoek heb mogen meemaken, waarbij al die onderdelen elkaar aanvullen en niet uitsluiten. Er is nauwelijks een gebied in de wetenschap te noemen waar de ontwikkeling in de laatste 50 jaar sneller is gegaan dan in de biologie, en de malacologie is daar een essentieel onderdeel van. Maar door gebrek aan adequate financiering staat het taxonomisch onderzoek, voor mij toch altijd nog de basis, helaas onder steeds grotere druk.

Ik heb de indruk dat het bestuur deze rubriek veel meer bedoeld heeft voor wat jongere, meestal nog wat onbekendere malacologen en daarom geef ik deze fakkel door aan Kees Peeters.